

— Вітаю вас, пане Генадзію. Почнімо з головного: чи справді більшість білорусів наразі виступають проти війни?

— Вітаю. Так, ми можемо впевнено говорити про існування сталого феномену, який ми називаємо «антивоєнним консенсусом». Згідно з результатами наших досліджень ще першої половини лютого 2022 року — тобто до моменту повномасштабного вторгнення РФ в Україну — переважна більшість білорусів не підтримувала потенційну участь Білорусі у воєнних діях. Ця позиція виявилася надзвичайно стійкою протягом усіх чотирьох років.

Проте важливо розуміти умови, в яких ми працюємо. Повноцінні репрезентативні дослідження «в полях» у нинішній Білорусі практично неможливі. Проведення незалежної соціології офіційним Мінськом трактується як «державна зрада» — це стаття 356 Кримінального кодексу, яка передбачає до 7,5 років колонії посиленого режиму. Ми вже маємо реальні прецеденти кримінального переслідування колег за їхню професійну діяльність. Тому сьогодні ми здебільшого спираємося на глибокі якісні дослідження або на опитування міського населення. Враховуючи, що частка містян у Білорусі становить близько 80%, а рівень покриття інтернетом у містах майже стовідсотковий, такі дані дозволяють нам отримувати релевантну та об'єктивну картину настроїв.

Читайте також: **Білоруський плацдарм 2026: Павло Усов про «тактичні» санкції США та стратегічний глухий кут Заходу щодо Росії**

— Наскільки суттєво «фактор страху» викривляє результати сучасних опитувань?

— Білоруське суспільство вже понад п'ять років живе під безпрецедентним системним репресивним тиском режиму Олександра Лукашенка. Це сформувало стійкий «фактор страху», коли люди схильні приховувати свої реальні погляди та обирати соціально бажані або безпечні з точки зору влади відповіді.

Завдяки спеціальним методичним експериментам ми встановили, що

недопредставленість проукраїнських чи антивоєнних позицій у прямих опитуваннях може становити від 3 до 16 процентних пунктів. Це означає, що реальний рівень антивоєнних настроїв насправді є значно вищим, ніж ті цифри, які ми бачимо у звітах. Білоруси навчилися «мовчати вголос».

— Яким є фактичний рівень підтримки війни в Білорусі на початку 2026 року?

— Залежно від того, як саме сформульоване запитання, активна підтримка дій Росії у цій війні коливається в межах 20–30%. При цьому найвищий рівень антивоєнних настроїв ми фіксуємо серед мешканців Мінська та людей із вищою освітою — це ядро критично мислячої аудиторії.

Примітно, що динаміка підтримки агресії майже не залежить від успіхів чи поразок на фронті. Антивоєнний консенсус, сформований ще на початку 2022-го, залишається фундаментом суспільної свідомості. Станом на листопад 2025 року майже дві третини опитаних білорусів переконані, що війну необхідно припинити негайно і шукати вихід через мирні переговори та компроміси.

Читайте також: **Торгівля людьми в обмін на калій: Чи справді Лукашенко готовий до діалогу із Заходом?**

— Які внутрішні та зовнішні фактори здатні радикально змінити ставлення білорусів до війни?

— Серед внутрішніх факторів ключовим залишається залучення білоруських збройних сил безпосередньо у бойові дії. Пряма участь білоруських солдатів стала б точкою неповернення, здатною радикально змінити суспільні настрої. Також важливу роль відіграє суттєве погіршення соціально-економічної ситуації та гіпотетичне ослаблення репресивного апарату, що дало б людям можливість відкрито артикулювати свій протест.

Зовнішні фактори — це насамперед різка зміна позиції Кремля або очевидна зміна результатів війни на полі бою. Окрім того, важливим є міжнародний тиск, санкційна динаміка та інформаційні зрушення в російському медіапросторі, який досі має критичний вплив на білоруське інформаційне поле.

Проте я хочу наголосити: більшість білорусів і так не підтримують російське вторгнення. Тому наше завдання зараз — спостерігати не за «переходом від війни до миру», а за тим, як пасивна антивоєнна позиція може трансформуватися в активну миротворчу платформу. Імовірність такої трансформації зростатиме прямо пропорційно зниженню рівня страху в суспільстві.

— Які нарративи про війну зараз домінують у білоруському інформаційному полі, підконтрольному державі?

— Ситуація виглядає парадоксально. У державній пропаганді тема поточної російсько-української війни фактично маргіналізована, вона перебуває на периферії. Натомість режим експлуатує історичний нарратив Другої світової війни, використовуючи радянську формулу «Велика Вітчизняна війна».

У 2024 та 2025 роках воєнна тематика в державних медіа стосувалася переважно історії, а не сучасності. В інформаційному просторі Білорусі ви не знайдете згадок про російські ракети, що пролітають над нашими головами, або про дрони, які періодично падають на нашу територію. За публікацію відео з такими інцидентами в соцмережах людей миттєво притягують до відповідальності. Фактично весь медіапростір стерилізований і сконцентрований навколо однієї фігури — Олександра Лукашенка. Водночас ми констатуємо небезпечну залежність білоруського інфополя від російських джерел, що посилює токсичні нарративи про «захист руського міра».

Читайте також: **"Лукашенко боягузливіший за Януковича": Активіст Євген Афонасьєв — про помилки протестів-2020 та спільну перемогу**

— Як саме пам'ять про Другу світову війну впливає на сприйняття білорусами сьогоденної трагедії?

— Для білоруської державної пропаганди «Велика Вітчизняна війна» — це ключова і, мабуть, єдина націєтворча подія, яку вони намагаються подати як цінність загальнонаціонального консенсусу.

У масовій свідомості білорусів справді зберігається глибока і щира повага до пам'яті про ту війну. Однак тут криється фундаментальна відмінність від сучасного російського дискурсу. Якщо в Росії домінує агресивне та милітаристське гасло «Можемо повторити», то у білорусів на генетичному рівні закарбована формула «Ніколи знову». Саме цей історичний досвід величезних втрат і руйнувань визначає сучасне ставлення моїх співвітчизників до війни: вони категорично проти бойових дій і виступають за якнайшвидший мир. Білоруси не хочуть повторення кошмару, під якими б прапорами його не намагалися продати.

Розмовляв Валентин Деменко, березень 2026 року: «Аргумент»

Читайте також:

- «Те, що росіяни коять в Україні, вони відпрацювали в Чечні». Майрбек Тарамов про анатомію російського терору
- Розпад імперії чи чергова імітація: що чекає на Росію та чому «ліберальний десант» у Європі викликає сумніви
- «Новгород має бути вільним»: інтерв'ю з очільником руху за незалежність Великого Новгорода від Московії
- Голоси Кавказу: ногайці прагнуть незалежності, а черкеси відновлюють історичну правду
- Павло Северинець: «Зміни в Білорусі можуть бути блискавичними, але

через втручання Росії — непередбачуваними»

- «Якщо полонений не може сказати двох слів білоруською — ставте до стінки, це москаль». Інтерв'ю з членом НВР «Вільна Білорусь»
- Імперія тріщить по швах: від Бурятії до Пскова — голоси тих, хто готує життя після Росії
- «Офіс Тихановської причетний до поразки»: экс-політв'язень Дмитро Козлов — про жахи «лукашизму» та кризу опозиції

 Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Воїни «Альфи» СБУ — ТОП-1 серед підрозділів Сил оборони за результатами бойової роботи у квітні

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розмічених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com